

ОСОБЛИВОСТІ САМОВИЗНАЧЕННЯ ЖІНОК, ОРІЄНТОВАНИХ НА УПРАВЛІНСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ

Проблема самовизначення досягає особливої актуальності у питаннях самовизначення жінок, які не так давно почали доводити суспільству, що вони здатні до праці, а тим паче до керівних посад. Але в силу соціальних, історичних та психологічних чинників даний процес зустрічає ряд труднощів та бар'єрів [3].

Погляди на проблему самовизначення особистості в психологічній літературі розподіляються на вивчення означеної проблеми від дитинства до зрілості та від зрілості до старості. Це обумовлюється тим, що молоду людину розглядають з точки зору психофізіології та вивчають її розвиток під впливом різних зовнішніх та внутрішніх чинників, а дорослу — з точки зору її самореалізації у житті.

Зарубіжні психологи замість поняття «особистісне самовизначення» часто використовують таке поняття як «психосоціальна ідентичність», що розроблена і введена в науку американським вченим Еріком Еріксоном. Проблемою професійного самовизначення особистості займалися вчені протягом багатьох десятиліть та нині вона розглядається як окремий розділ психологічної науки.

Вітчизняні дослідження зосереджені в напрямках, які пов'язані з розвитком особистості і реалізацією її внутрішнього потенціалу (К.Абульханова-Славська, Л. Анциферова, О. Бодальов) [1].

Особистісне самовизначення - це визначення себе стосовно суспільно прийнятих критеріїв особистісного становлення й подальша дієва реалізація себе на основі цих критеріїв. Особистісне самовизначення формується раніше за професійне та на основі особистісного самовизначення складаються вимоги до професіонала, його професійно-особистісного розвитку [4]. Головним аспектом у самовизначенні особистості за К. Абульхановою-Славською, С. Рубінштейном, О. Леонтьевим) є потреба у пізнанні себе, розумінні та розвитку себе.

Дослідження показують, що одним з основних механізмів самовизначення людини – є ціннісні орієнтації, тобто ті потреби та інтереси, які стоять вище в системі цінностей.

За результатами досліджень більшість жінок, що займають керівні посади або планують їх зайняти, мають середній або високий рівень лідерських якостей, у них переважають ділова та особистісна види спрямованості, а також більшість жінок мають середній рівень самооцінки,

що свідчить про те, що в них адекватна самооцінка, також деякі мають низький, але для посад, які вони займають це не критично, і тільки маленький відсоток жінок має високий рівень. Рівноправне становище жінки в суспільстві істотно змінює традиційні уявлення про такі риси, як мужність і жіночність. Жінка володіє більшою контактністю і практичністю мислення [3].

Процес самовизначення жінок, орієнтованих на управлінську діяльність, відбувається тільки тоді, коли жінки усвідомлюють себе як особистості у спілкуванні з іншими та надають перевагу афіліативним якостям, а вже потім через усвідомлення себе як професіонала, де відповідальність та інновативність відіграють головну роль [2].

Отже, актуальність проблеми вивчення психологічних особливостей самовизначення жінок, орієнтованих на управлінську діяльність є важливою та полягає у тому, що жінок багато десятиліть усували від управлінської діяльності та навчання, а умови сучасного світу диктують нові правила, які дозволяють жінкам самовиражатися у новий спосіб. Данна проблема досягає особливої актуальності у питаннях самовизначення жінок, які не так давно почали доводити суспільству, що вони здатні до праці. Жінки ламають стереотипи, властиві лідерам, керівникам, привносять в ділове життя нові риси і зміни.

Список літератури

1. Корнев М.Н. До проблеми соціального самовизначення жінок, орієнтованих на управлінську діяльність. *Вісник Харківського університету*. Харків, 2000. № 498. С. 60-63.
2. Комаров Є.І. Жінка-керівник. М., 2004.
3. Щербатюк Б.А. Самовизначення людини як реалізація її суспільної сутності. *Проблема особистості в науці: результати та перспективи досліджень*. Тези доповідей П'ятої Міжнародної конференції молодих науковців. Київ, 2002. С. 24.
4. Шевцова О. М. Професійна Я-концепція як метареультат розвитку аутопсихологічної компетентності майбутніх фахівців. *Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія «Психологічні науки»*. Вип. 2(20). Миколаїв, 2018. С. 91-95.

Науковий керівник: Шевцова О. М.

канд. психол. наук, доцент